

ZONDAG 44

Vr. 113. Wat eist van ons het tiende gebod?

Antw. Dat ook de minste lust of gedachte tegen enig gebod Gods in ons hart nimmermeer kome, maar dat wij te allen tijde van ganser harte aller zonden vijand zijn en lust tot alle gerechtigheid hebben.

Vr. 114. Maar kunnen degenen, die tot God bekeerd zijn, deze geboden volkomenlijk houden?

Antw. Neen zij; maar ook de allerheiligsten, zolang als zij in dit leven zijn, hebben maar een kleinbeginsel dezer gehoorzaamheid; doch zo, dat zij met een ernstig voornemen niet alleen naar sommige, maar naar al de geboden Gods beginnen te leven.

Vr. 115. Waarom laat ons dan God zo scherpelijk de tien geboden prediken, zo ze toch niemand in dit leven houden kan?

Antw. Eerstelijk opdat wij ons leven lang onzen zondigen aard hoe langer hoe meer leren kennen, en des te begeriger zijn, om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken. Daarna, opdat wij zonder ophouden ons benaarstigen, en God bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat wij hoe langer hoe meer naar het evenbeeld Gods vernieuwd worden, totdat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken.

6. Het tiende of laatste gebod (vraag 113), heeft tot zijn voorwerp 's mensen hart of gemoed en dient voor hetzelfde als een sterke band, om dat aan de heilzame gehoorzaamheid van de Goddelijke geboden vast te binden. Want zonder het hart is alle andere gehoorzaamheid slechts vervloekte huichelarij. Zodat dit gewichtig en geestelijk gebod hier dan zeer, gepast voorkomt, om de gehele wet daarmee toe te halen en te sluiten. De blinde mens moge licht menen, dat deze wet al wel van hem zou onderhouden worden met een losse uitwendige waarneming of formele plichtsbetrachting, naar Farizeïsche trant. Voorwaar, dit laatste gebod zal hem leren, dat zijn hart met al haar vermogens en werkzaamheden, indien hij geen heilloos huichelaar wil zijn, in de gehoorzaamheid van alle Gods wetten en geboden moet treden, niet minder dan zijn lichaam met haar uitwendige krachten en werkingen. Deze is voor alle waan- en tijdgelovigen (die niets anders in de zin hebben dan om maar het buitenste des drinkbekers en des schotels te reinigen, Matth. 23:25, en daarmee dan denken voldaan te hebben en Gode genoeg te behagen), wel een zeer harde leer. Maar, zo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is, dan of wij van onszelf spreken, Joh. 7:17. Dit gebod is zo ingericht, dat het des mensen ziel of gemoed bijzonder aangrijpt, met haar inwendigste en verborgenste gedachten, neigingen, lusten en begeerlijkheden, om die allen geheel te onderwerpen en dienstbaar te maken aan de wet des Geestes des levens, in Christus Jezus, Die ons vrijmaakt van de wet der zonde en des doods, Rom. 8:2. Hetzelfde vermaant ons op generlei wijze iets te begeren van de have of bezitting van onze naaste en leert ons zo, dat het niet genoeg is, of wij al niets metterdaad ondernemen of in 't werk stellen, om hem daarvan te beroven, maar dat ook zelfs de minste lust of gedachte daartoe in ons nimmermeer mag zijn. En zo is dit gebod als een scherpe teugel voor alle kwade gedachten en zondige begeerten van 's mensen hart, gelijk de Apostel het dan ook in zulke algemene zin opneemt, waar hij zegt: Want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten zonde te zijn, indien de wet niet zeide: gij zult niet begeren, Rom. 7:7. Ziet ook Cap. 13:9. En zo heeft de Zaligmaker het ook gevat, wanneer Hij leerde, dat, zo wie een vrouw aanziet, om dezelve te begeren, deze alrede overspel met haar in zijn hart gedaan heeft, Matth. 5:28. En dus is de ware zin van het gebod, gelijk de Catechismus dien aanwijst, dat ook de minste lust of gedachte tegen enig gebod Gods, in ons hart nimmermeer kome, maar dat wij ten allen tijde van ganser harte aller zonden vijand zijn, en lust tot alle gerechtigheid hebben. Wat behoort er dan nu minder tot haar rechte waarneming, dan even de gehele volheid van de Heere Jezus Christus, door een waarachtig geloof in de kracht van de Heilige Geest, gedurig van ons aangegrepen en omhelsd, gelijk Hij ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking en verlossing? Opdat het zij met onze ganse gehoorzaamheid der wet: die roemt, roeme in den Heere, 1 Kor. 1:30, 31.

Zo zien wij hier in dit korte tafereel dan nu de oprechte inhoud van de Wet, en hoe ondoorgrondelijk heilig en volmaakt dezelve ligt aaneengeschalkeld, zodat er ook niet een enig

gebod of een stuk daarvan kan af- of uitgenomen worden, zonder tevens de gehele Wet te schenden en te breken. Voorzeker, wij zullen die Goddelijke wet nooit recht bezien, in het licht van de Heilige Geest, zonder ook met de Psalmist uit te roepen: In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien; maar Uw gebod is zeer wijd, Ps.119:96. Dan, de gelegenheid laat ons niet toe, om daar verdere aanmerkingen op te maken. Deze Wet is de vaste regel of voorschrift van de ware heiligmaking van de gelovigen, waarnaar zij hun goede werken steeds te richten hebben, in Christus en door Zijn Geest en genade. Zij wijst hun gedurig in alles hun plicht aan, welke zij te betrachten, en de zonden, die zij te vermijden hebben. O! Hoe gelukkig zijn zij dan, die veel in deze heilige wet mogen studeren, niet slechts om die te weten, maar ook om die te doen! Deze behoorde de voorname bezigheid van de mensen te zijn, en indien de Heere wilde geven, dat zij daar alleenlijk een hartelijke lust toe mochten hebben, dan zouden ze wel gewis geen gewichtige zaken of verschillen onder elkander zo meer willen laten openstaan voor die ontzaggelijke oordeelsdag, maar zij zouden dan met terzijde stelling van alles, zeer ernstig arbeiden, dat die onder des Heeren zegen, geheel effen gemaakt werden, naar de regel van deze heilige Wet, en zij zouden dan trachten om niet meer over elkander te zuchten maar om elkander op te bouwen en te stichten, en om zelf door de genade goede voortgangen te maken in de ware Godzaligheid.

Ach, indien deze wet alleen maar eens mocht gelden (gelijk die zekerlijk eens gelden zal, als de Heere Zelf met autoriteit over ons allen zal komen richten), wat al werken van duisternis zouden er dan van een ieder niet openbaar worden, waar de mensen zich zeer diep over zouden moeten schamen voor de hoge God en voor elkander? Dan, helaas! Helaas! Nu moet het nog heten: De rechtvaardige Heere is in het midden van hen, Hij doet geen onrecht; alle morgen geeft Hij Zijn recht in 't licht, daar ontbreekt niets; maar de verkeerde weet van geen schaamte, Zef. 3:5. Al waren onze zwakke ogen springaders van tranen, zo zou deze droevige blindheid dan nog niet genoeg van ons beweend kunnen worden.

b. Maar hoe staat het hier (vraag 114) met degenen die tot God bekeerd zijn? Kunnen die deze geboden ook volkomenlijk houden? Gewis ja, zullen de Pelagiaanse dwaal-Christenen zeggen, dat kunnen zij doen indien zij het daar, met Gods genadige bijstand, en met de middelen en gaven van de Heilige Geest, recht en standvastig op zullen toelagen. Dan kunnen zij wel eindelijk in dit leven reeds tot een volkomen heiligheid geraken en ophouden van meer te zondigen. Waartoe zij dan enige getuigenissen en voorbeelden van de Heilige Schriftuur plegen te verdraaien in een verkeerde zin. Want deze ongelukkige mensen bevatten, gelijk de Farizeeën oudtijds deden, slechts alleen de grove letter van de Wet, maar houden zich niet op met de geestelijke zin van de geboden, als die de rechte doodsteek is voor allerhande soort van Pelagianerij. Dan, wij begeren ons met hen hier ook niet op te houden, volgens de les van de Zaligmaker: Laat ze varen, zij zijn blinde leids mensen der blinden, Matth. 15:14. Wij willen liever van de waarheid zelf nog iets aantekenen; en wel

1. van de zwakheid en onmacht van de bekeerde gelovigen, om de wet volkomen te houden;
2. Van hen ernstig voornemen, hetwelk zij daartoe nochtans hebben.

a. a. Van der gelovigen onmacht en zwakheid leert de Catechismus: Neen zij, maar ook de allerheiligste, zo lang zij in dit leven zijn hebben maar een klein beginsel dezer gehoorzaamheid. Dit bevestigen ons inzonderheid de teksten, Job 9:2; Ps. 19:13 en 143:2; Spr. 20:9; Pred. 7:20; Rom. 7:18; Jac.3:2; 1 Joh. 1:8; en zeer vele andere getuigenissen van de Heilige Schrift, gelijk ook de voorbeelden van genoegzaam alle heiligen, die ons daar voorkomen. Wij lezen doorgaans van hun zonden, struikelingen en zwakheden, en van hun klachten en hun berouw daarover. En indien ons daar ook al een of ander bijzonder voorbeeld ontmoet van vrome kinderen Gods, van welke zo getuigd wordt, alsof zij volkomen rechtvaardig en zonder zonden of struikelingen geleefd hadden, gelijk als van Zacharia en Elisabeth Luk. 1:6, zo ziet zulks óf op hun volkomen rechtvaardigheid en volmaaktheid in Christus door het geloof, óf op hun inwendige zielsoprechtheid voor de Heere, en dus op hun volmaaktheid in delen, maar niet in trappen, of op hun teer Godzalig en onberispelijk leven naar buiten, ten aanzien van de mensen. Maar de verst gevorderde heiligen behielden altijd,

gelijk ook nog een zwak en zondig vlees, waarover ook zij dagelijks voor God zeer droevig in 't verborgen gezucht en getreurd hebben. En het was er zo verre vandaan, dat iemand van hen zich als volmaakt rechtvaardig en zonder enige zonden voor God geacht zou hebben, dat zij integendeel allen, als arme doemwaardige en onmachtige zondaars, hun gerechtigheid en zaligheid alleen in Christus gezocht hebben, door het geloof, begerende slechts in Hem gevonden te worden, Fil. 3:9. Och, de heilige Zacharia zelf, van wien zo even gewag gemaakt is, heeft immers niet tegenstaande dat heerlijke getuigenis van de Geest, dat er van hem gegeven wordt, toch genoeg betoond, dat hij niet zonder zonde was, wanneer de Engel tot hem zeide: Ziet gij zult zwijgen, en niet kunnen spreken tot op den dag, dat deze dingen geschied zijn, om diens wille, dat gij mijn woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hunnen tijd, Luc. 1:20.

Het is dan waarlijk maar alleen de Farizeïsche blindheid, die de mensen doet vallen in dat dwalend wanbegrip van der heiligen volmaaktheid in dit leven. Dat gevoelen zal de hypocrieten toch altijd meest aanhangen, die noch Gods oneindige heiligheid, noch de geestelijkheid van de Wet, noch hun eigen diepe verdorvenheid immer recht gekend hebben. Daarom hebben zij dan ook een grote waan en inbeelding van hun vergevorderde Godzaligheid en van hun onberispelijk leven, welke zij toch enkel plegen af te meten naar de uitwendige grove letter van de wet, terwijl zij het zwaarste van de wet voorbij zien, namelijk het oordeel, en de barmhartigheid, en het geloof, en honderd andere dingen, die tot de oprechte geestelijke waarneming van de Wet noodzakelijk behoren, Matth. 23:23. Immers de hoogmoedige Farizeeër die staande bad in de tempel, Luc. 18:11, 12, stond ook niet verre af van dat vermetele gevoelen van de volmaaktheid der heiligen in dit leven. En de Apostel Paulus stond daar tevoren in zijn onbekeerde staat ook niet verre vandaan, toen hij zo blind was, dat hij de zonde niet kende, Rom. 7:7.

Maar de genade zal door haar krachtige werking die verderfelijke inbeelding weldra komen doden in Gods arme kinderen, die lust hebben tot een ongeveinsde Godzaligheid en welke de Heilige Geest met licht heeft aangevangen te leiden in de gesloten binnenkamer des harten. O, hier zullen zij dan zoveel zien, dat zij snel in diepe vernedering voor de hoge God zullen bekennen, dat zij maar arme, blinde, naakte en doemwaardige zondaren zijn voor Hem, en dat zij vleselijk verkocht zijn onder de zonde, Rom. 7:14. Dan zullen zij ook waarlijk een walging van zichzelf hebben, over hun ongerechtigheden en over hun gruwelen, Ezech. 36:31. Ja ook van hun beste werken en deugden, die alle nog zozeer van het vlees bevlekt zijn, en nog zo ver af zijn van de volmaakte regel van de Wet. En wat zal het overschot dan wezen, anders dan een aanhoudend, allersmartelijkst treuren over hun verdorvenheid, tot hun dood toe? Rom. 7:24, 25, benevens een gelovig aankleven van hun Zaligmaker, als de enige Rotssteen huns heils, Wiens werk volkomen is, Deut. 32:4, naar dat elk vermag? Ziet zo ver zal de ware genade ons afscheiden van de blinde en trotse Pelagianerij. Toch is het evenwel zeker, dat deze heilige leer geen kleine schade doet aan de zielen van duizenden mensen in het Christendom, die niets liever horen dan van de zwakheid en onvolmaaktheid van de heiligen in het onderhouden van de Wet. Dan zulks komt van die Goddelijke waarheid, niet uit haar eigen aard en natuur, maar door toeval van der mensen jammerlijke blindheid en verkeerdheid, die deze leer zeer snood plegen te misbruiken tot een oorzaak voor het zondige vlees, en om de genade Gods in ontuchtigheid te veranderen. En wie zal hen zulks verhinderen, dan de almachtige God alleen, wanneer Hij hun de Geest der waarheid belieft te schenken? Wij kunnen dat niet voorkomen, als de Satan de macht van God ontvangt, om de volken en natiën te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, Openb. 12:9 en 20:8, zo weinig, als wij hem beletten kunnen de heilloze Pelagianerij openlijk en bedekt in de wereld voort te planten. Willen de mensen, die de ware leer belijden, dan nochtans met dezelve grovelijk zondigen, zij zullen zulks dan doen tot hun eigen gevaar en verderf. Maar dit zal de eeuwige waarheid van het Evangelie niet veranderen, en de oprechte gelovigen zullen daarom ook niet nalaten, dezelve aan te hangen en te geloven, al zou dan ook de gehele wereld die verderven en misbruiken.

Het beklaglijkste in deze nochtans is, dat zelfs ook de bekeerde gelovigen deze rechtzinnige waarheid van de onvolmaaktheid der heiligen, helaas! (wel niet met opzet en begeerte, toch heimelijk en ongevoelig), mede nog veeltijds zeer misbruiken. Daar ligt dan bij hen zo een stille

indruk, dat een Christen hier toch nooit volmaakt van de gelovigen, wanneer zij soms zijn in een geesteloze, dodige en zeer verachterlijkte toestand, alsof zij dan nochtans metterdaad al evenzeer zodanig ernstig voornemen bleven behouden en in het werk stellen. Nee, maar dit wordt hier zo gezegd van de allerheiligste, die teer met hun gemoed nabij God leven, en die zich ernstig oefenen in de ware Godzaligheid. Derhalve is dit ernstig voornemen hier dan niet anders te verstaan, dan naar de mate van eens ieders genade, en van zijn toeleg en betrachting van ware geloofsheiligmaking. Zoals het nu staat met hun genade, zo staat het dan ook met dit hun ernstig voornemen. Zelfs de ellendigste kinderen van God hebben daar wel waarlijk het heilige zaad of de wortel van binnen in hun harten, want anders konden zij geen oprechte gelovigen zijn. Maar de dadelijke uitwerking of volbrenging daarvan is geenszins eveneens in allen, maar naar de bijzondere trap en wasdom van ieders geloof en heiligmaking. En o! wat zijn diegenen niet wel ten hoogste gelukkig, die door de Goddelijke genade daarin enige vordering hebben bekomen! Deze aanmerking dient hier dan wel in acht genomen te worden, als de grond, waarop wij dit stuk nu toch een weinig zouden openen. Waarin ons dan twee zaken voorkomen.

1. Hoe de oprechte gelovigen, niettegenstaande derzelve aanhangende zwakheid, toch alreeds begeren, niet alleen naar sommige, maar naar alle geboden Gods te leven. En
2. hoe zij zulks ook doen met een ernstig voornemen.

1. Belangende het eerste, hier zijn de ware gelovigen geheel onderscheiden van alle Hypocrieten en geveinsden in het Christendom, die enkel maar leven en handelen uit een los waangeloof. Want hoedanige algemene en onzuivere liefde deze schoon ook mogen hebben voor sommige geboden van Gods Wet, om die waar te nemen en te onderhouden met een uitwendige gehoorzaamheid, zo hebben zij toch geen ware hartelijke liefde voor al de geboden Gods zonder onderscheid, om vromelijk in beginsel naar dezelve steeds te wandelen. Voorwaar, zulks werd aan niemand van de geveinsden ooit gegeven, omdat hen de genade zelf nimmer gegeven is. Want naardien het leven van de zonde en van de dood altijd inwendig in hen nog is blijven heersen, en zij de Heere Christus door het geloof nooit waarlijk zijn ingelijfd, zo moeten zij dan noodzakelijk altijd een inwendige vijandschap binnen in hun gemoed dragen tegen de voornaamste geboden van de Wet, aan welke zij zich, helaas, dan nooit met oprechte liefde en begeerte kunnen onderwerpen, Rom. 8:7. Bijzonder zullen zij zich (dewijl zij in de grond nog geheel onwedergeboren en vleselijk zijn), altijd aankanten in een onverzettelijke haat tegen het tiende of laatste Gebod, gebiedende ons de geestelijkheid van de gehele Wet. Nooit zullen de geveinsden dat gebod in een ware gehoorzaamheid opnemen, als hun plicht voor God. Nooit zullen zij dat van ganser harte billijken en toestemmen, en zich over haar verbreking waarlijk verootmoedigen, wat berouw zij anders over hun zonden schoon ook mogen hebben. Maar zij zullen heel licht tevreden zijn, en zich genoeg voldaan houden, met de uitwendige gehoorzaamheid van sommige, of ook wel van al de geboden. Wanneer zij zich slechts niet schuldig maken aan grove Sabbatschenderijen en geen openbare afgoderij of beeldendienst plegen, geen valse eden zweren, de ouderen en overheden niet ongehoorzaam zijn, niet doden, noch echtbreken, noch stelen, en ook niet liegen noch bedriegen, maar het tegendeel van dit alles trachten te doen enz., ziet, dan achten zij aan de Wet genoeg voldaan te hebben, en vatten dan van hun rechtvaardigheid weldra een grote verbeelding op en bekommeren zich daar weinig over, indien zij ook duizenderlei vervloekte afgoderij met zichzelf en de schepselen inwendig plegen.

Al is het, dat zij ook niet anders doen, dan vleselijke denkbeelden van Gods allerhoogste geestelijke Wezen te maken, en misbruiken zij Zijn heilige Naam schoon op menigerlei wijze, en rusten zij ook met hun gemoed op den Sabbat niet oprecht gelovig in God door Christus, en doen zij ook nimmer waarlijk afstand van ijdele gedachten en van zondige lusten en begeerlijkheden, maar al zijn hun harten van binnen ook altijd geheel vervuld met snode blindheid en onkunde van God, met ongelovigheid, onbekeerlijkheid, verstoktheid, hoovaardigheid, waanwijsheid, huichelarij, wereldliefde en diergelijke. Helaas, dit alles gaan zij slechts voorbij als kleinigheden en zwakheden die God zo hoog niet nemen zal en daar zullen zij ook nimmermeer een recht boetvaardige traan over storten. Ja, het placht ook gewoonlijk zo te geschieden, dat de geveinsden, zelfs in de

uitwendige betrachting van de geboden Gods, altijd een of ander bijzonder gebod zullen aantreffen, dat wel meest is ingericht tot beteugeling van hun allerbemindste boezemzonde, waar zij uit hun natuur, of humeur, of gelegenheid het meest aan verslaafd zijn. En dan kan het niet anders wezen, of zij zullen met de onderhouding van zodanig gebod ook het meest te stellen hebben. Maar het mag gaan, zo het wil, deze ongelukkige mensen zullen echter altijd liever het gebod, dan de zonde laten varen. Alleen zullen zij trachten hun zondige handel zo zedig en bedekt uit te voeren en gaande te houden, als zij maar immer kunnen, om hun vrome naam en achting bij de wereld niet te verliezen. Maar die hen kent, moet altijd weten, dat zij op dit bijzondere gebod van de Wet niet te vertrouwen zijn. En voor de rest, als men niet anders kan, moet men hen dan, gelijk zij het zelf hebben willen, ook voor heiligen laten passeren. Dit is de Farizeïsche gehoorzaamheid van de Wet, wat uitloopt naar die vorm. Want wat beter spreken, wat meer ingetogen godsdienst en wat teerder en blinkender vertoning doen hier niets ter zake.

Maar geheel anders is het gelegen met de gehoorzaamheid van de ware gelovigen. Die, zijnde waarlijk ingelijfd in de genade van Christus, kunnen uit die vernieuwde grond dan ook niet anders dan de gehele wet, zo algemeen uitgebreid en geestelijk als deze ligt, oprecht gelovig omhelzen, zonder enige uitzondering:

1. omdat zij God beminnen met hun gehele hart, die de Auteur van deze Wet is, en Die dezelve gegeven heeft in Zijn heilige natuur,
2. Omdat zij tevens ook de ware heiligheid beminnen, die beide in God en in al de geboden van de Wet is. Want de gehele Wet is heilig, en ieder gebod is heilig, Rom. 7:12. Daarom omhelzen zij dan ook al de geboden van de Wet met een even gelijke liefde en hoogachting, gelijk men het goud bemint om de kostelijkheid van het metaal, alwaar men het ook aantreft, een gouden beker, of schotel, of sieraad, of stuk geld, enz. enkel omdat die van zuiver goud is.
3. Ja ook, omdat zij uit hun vernieuwde gemoed alle zonden en onheiligheid oprecht haten, en daar een hartelijke afkeer van hebben. Het is hun al eveneens hoedanige zonde het is, indien dezelve maar waarlijk strijdt tegen enig gebod van de Wet. Want zij haten de zonde als zonde, of even omdat die zonde is, en omdat God daardoor vertoord wordt.

Zie, deze zijn de kenmerken van een waar begenadigd gemoed, hetwelk alleen lust heeft in de volkomen gehoorzaamheid van Gods Wet, zonder enig gebod te willen uitzonderen. Zo stond het met de vrome David, niettegenstaande zijn grote en menigvuldige struikelingen, Ps. 119:5,6 en 128 en doorgaans. En zo was het ook met Paulus, die een vermaak had in de Wet Gods, naar de inwendige mens, Rom. 7:22, niet slechts een vermaken in sommige geboden, maar in de gehele Wet Gods. Hierom zal de Apostel ons ook leren: Wie de gehele Wet zal houden, en in een zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen, Jac.2:10. Dat is, wie alleen negen geboden van de Wet wil houden, en vrijheid wil nemen om een enig gebod te overtreden, die breekt de gehele Wet en zo een heeft dan ook nooit een aasje ware vroomheid in zijn hart gehad, maar hij is zekerlijk al zijn leven een geveinsde geweest. Wij moeten over zulks de algemene gehoorzaamheid van de Wet zonder tegenspreken houden voor een vaste regel van het Christendom, en alwaar dezelve, zoals wij gezien hebben, niet wordt gevonden in enig beginsel. Er is dan ook nog niets van de ware genade, want:

2. De oprechte gelovigen, en bijzonder die meest heilig en teer Godzalig zijn, vangen die algemene gehoorzaamheid van de geboden Gods reeds aan met een ernstig voornemen. Dat woord ernstig is hier weer van een zeer groot gewicht, en strekt als de grensmaal, om de ware bekeerde nog verder van de hypocrieten en geveinsden te onderscheiden. Want ook deze mogen dikwijls vele goede resoluties of voornemens hebben, om hun zonden te verlaten en om Godzalig naar Gods Wet te leven, maar hun voornemens zijn nooit ernstig en oprecht, gelijk die van de ware Godzaligen.

1. Zij gaan niet vergezeld van een hartelijke belijdenis van hun schuld, en met een waarachtige droefheid, berouw en verslagenheid over hun zonden. Zij komen deswege nimmermeer in de

ware verootmoediging des Geestes voor de hoge God, wat tekenen van berouw zij ook mogen betonen.

2. Zij hebben ook nooit een innerlijke haat en afkeer van de zonden en een oprechte begeerte tot Gods heilige geboden, want zij bezitten de grond en wortel van de ware heiligheid (zijnde het ongeveer geloof in Christus), niet binnen in hun harten, wat los en ongeworteld waangeloof zij schoon ook mogen bezitten.
3. Hun goede voornemens worden meest geboren uit het algemene licht van een kwaad en beschuldigd geweten, uit vrees voor de toorn Gods en voor de straffen van de hel, of uit ontzag voor de mensen, en voor het verliezen van hun achting, of uit een wettische grond van eigengerechtigheid, en uit andere onheilige oorzaken.
4. Ook liggen hun voornemens licht en gemakkelijk, en dezelve gaan niet vergezeld van een ernstig bidden en krachtig strijden en arbeiden in het geloof, om verzoening en heiligmaking van de zonden, noch een standvastig geweld doen op het Koninkrijk der hemelen, als die dat waarlijk begeren in te nemen, en die als oprechte, vrome en heilige mensen voor God zoeken te leven, door de Geest. En vooral menen zij het nooit recht met de tegenkating tegen hun lieve boezem- en troetelzonden, die dagelijks nog hun meeste lust en vermaak zijn. Daar werken zij maar slap tegen, en zullen die altijd zo veel doenlijk nog trachten te verschonen. Zij durven het scherpe lancet van de Geest niet diep in te steken, in die verouderde wonden en etterbuilen, om de pijn, die zij daarvan gevoelen zouden: want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, Ef. 5:29.
5. En eindelijk zijn hun voornemens ook niet standvastig en doorbrekende. Hoe veel zij schoon al kappen en snoeien mogen aan de buitenste takken van de boom van de zonde, zo arbeiden zij toch nooit oprecht aan de wortel van de zonde, om die geheel te trekken uit hun harten. Zij praktiseren wel om dijken en dammen te leggen tegen de vloed van de zonde, maar zij zoeken de oorsprong en de springaders van dezelve binnen in hen niet gestopt of opgedroogd te krijgen. Helaas, nu wast onder al hun arbeid de wortel van de zonde toch ongevoelig al steeds aan in de grond van hun zielen, en schiet al gedurig weer nieuwe loten en takken, en daar komen allengskens zulke sterke vloedden van verdorvenheid van binnen uit het hart weer oprijzen, en met zoveel geweld tegen de gelegde dijken en dammen van plicht en voornemen gedurig aanstromen, en hoe langer hoe sterker opzwellen, dat zij het niet houden of uitstaan kunnen, maar eindelijk daarvoor bezwijken moeten. En zie, dan zal de inwonende zonde zich ook weer naar buiten ontlasten in uitbrekende daden en bedrijven, waarna de gewonde consciëntie dan verder zal aanvangen met nieuwe vrezes en beschuldigingen, waaruit dan ook weer nieuwe voornemens als tevoren zullen oprijzen, enz. En zo tobben en wurmen die ongelukkige mensen daar dan op aan, totdat zij ten laatste niet anders dan een akelig afgeschroeid geweten, nevens een rampzalige wanhoop daarvan afbrengen.

Doch wat betreft de ware gelovigen, bij deze (indien zij maar niet leven in een dodige en zorgeloze staat), is dan altijd een ernstig voornemen tot de oprechte en algemene gehoorzaamheid van de geboden Gods, en om in geen van die te struikelen en aan geen bekende zonde toe te geven. Dit ernstig voornemen zullen zij steeds betonen:

1. Met een hartelijke boetvaardigheid en vernedering voor de Heere over hun aanhangende zwakheid en menigvuldige gebreken, struikelingen en verdorvenheden: Hoe zullen zij zich daarover schamen, als zij hun gelaat enigszins recht bezien in de spiegel van Gods heilige Wet.
2. Met een gelovige verzaking van zichzelf, een gedurig vlieden tot de Heere Jezus Christus, de volle fontein des heils, om genade en vrede, licht en leven, sterkte en heiligheid, ja, om alles wat zij tot het leven en Godzaligheid nodig hebben, 2 Petrus 1:3.
3. Met een oprecht gelovig aankleven aan de beloften van het Evangelie en een gedurig rusten en betrouwen op dezelve.
4. Met een ernstig en standvastig bestrijden van hun zonden, ook van hun geliefdste boezemzonden, zonder een enige van dezelve te willen verschonen. Want dit is het eigen werk

van de levendige en geestelijke kracht van de Godzaligheid. Al het andere is slechts een geveinsde en gepleisterde Godzaligheid.

5. Met een hartgrondig verzaken van de wereld en alle zondige genietingen, begerende veel liever dan God te missen en liever het allerwaardste schepsel, hetwelk men mocht kunnen hebben, gewillig aan hem over te geven, dan Hem enigszins te vertoornen. Hieraan zal dit ernstig voornemen op de posten het best kunnen beproefd worden, als de Heere het maar eens beproefd wil hebben.
6. Met een ijverige toeleg, strijd en arbeid op al de delen en gelegenheden van hun plicht, om niets te verzuimen of na te laten van hetgeen zij vermogen te doen tot Gods eer, tot stichting van de naaste en tot hun eigen zaligheid.
7. Met een gewillig opnemen van alle kruis en verdrukking, welke hun om de Godzaligheid mochten overkomen, Matth. 16:24.
8. Ja, ook met een nauwe wachthouding op hun harten, dat zij geen heimelijke woonsteden van de zonden zijn. Voorzeker, alle andere arbeid zal tevergeefs zijn, indien alleen die gewichtige les van 's Heeren Geest verzuimd wordt: Behoedt uw hart boven al dat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen des levens, Spr. 4:23. Als men de zonden wil laten nestelen in het hart, dan zal alle strijd en voornemen om die uit te roeien tevergeefs zijn. Het zijn alleen de reinen van hart, die God zien zullen, Matth. 5:8.
9. Eindelijk met een gedurig ernstig verlangen naar de wasdom der genade en een teer gebruik maken van alle middelen daartoe dienende, zoals de heilige Apostel deed, Fil. 3:12.

Deze dingen, kort van ons genoemd en voorgesteld, behoren tot het ernstig voornemen, hetgeen eigen is aan de ware Godzaligen. Zo gaan die twee bij hen altijd samen, dat zij nog maar een klein beginsel hebben van die volmaakte gehoorzaamheid, welke de Wet vordert en toch ook een ernstig voornemen, om zich daartoe door Gods genade alleszins te bevlíjtigen. Hoe ver zij, helaas, ook nog mogen af zijn van het volkomen leven naar de wet, nochtans zagen zij daarnaar gelijk degenen, die lopen in de loopbaan met inspanning van al hun krachten, hoewel de kroon nog ver van hen afhangt, 1 Kor. 9:24. De geveinsden hebben Gods Wet in hun hoofd, maar de ware Godzaligen in het midden van hun ingewand, daarom hebben zij oprechte lust, om Gods welbehagen te doen, Ps. 40:9. In het kort, indien wij getrouw willen arbeiden om het Christendom onder ons te bewaren, dan moeten wij deze drie dingen stellen als vaste regelen:

1. Dat, hoedanig gebrek daar ook gevonden mocht worden in een waar gelovig Christen, geen gebrek in hem mag zijn, waar hij rechte kennis van bekomen hebbende uit de Wet, zich niet oprecht over bedroeven, en zich voor God over vernederen zou met een ernstige strijd daartegen, totdat hij het door genade meer en meer zal overwinnen.
2. Dat de maat van ieder Christens genade moet afgemeten worden naar de ware geestelijke kennis, welke hij bezit van zijn zonden en verdorvenheden en van zijn rechte vernedering over dezelve, gelijk ook naar de ernstige strijd des geloofs, welke hij gedurig zoekt te strijden in de kracht van de Heilige Geest, om verzoening en heiligmaking door Christus.
3. Dat de mens nimmer enige ware genade bezeten heeft, die slechts een enkele zonde of zondig gebrek, waarvan zijn consciëntie kennis draagt uit de Wet, en waar Gods Geest hem over bestraft, met enig waar genoegen en begeerte kan blijven aan de hand houden, zonder hartelijke zielsboetvaardigheid en zonder een heilige strijd des geloofs om daarvan verlost te worden, ten einde naar al de geboden Gods zonder de minste uitzondering te leven met lichaam en ziel.

Deze drie regels moeten van ons gehouden worden als de wezenlijke gronden van het Christendom, en zo ver wij daarvan af treden, zo ver zetten wij de deur open voor de satan, om Woord en Evangelie, bedieningen, instellingen, sacramenten en al wat Goddelijk en heilig is, ongevoelig om te keren en te verwoesten in de harten van de mensen en zo aan het Christendom zelf heimelijk de doodsteek te geven en dat allengs te veranderen in een vervloekte hypocrisis. Al wie dit niet kan

zien, heeft de ware leer van het Evangelie nog nimmer recht verstaan, wat gedaante van waarheid en kennis hij ook mocht bezitten door de algemene gaven van de Geest.

c. Nu gaan wij over iets te zeggen van de scherpe prediking van de Wet voor de ware bekeerde gelovigen, waarnaar de Catechismus vraagt (vraag 115) Waarom laat ons God zo scherpelijk de tien geboden prediken, zo ze toch niemand in dit leven houden kan? Zo spreken en redetwisten de Pelagiaansgezinden tot bestrijding van de rechtzinnige leer, welke van ons is voorgesteld. Deze mensen kunnen toch niet begrijpen, indien daar geen volmaakte onderhouding van de Wet ooit vallen kon in dit leven, met wat billijke reden of inzicht God die Wet dan zo ernstig en scherp zou laten prediken. Want dit achten zij, dat dan immers tevergeefs geschieden zou, dewijl Hij alvorens wel zou weten, dat niemand Hem volkomen gehoorzaam kon zijn. En zij menen, dat God geen meerdere gehoorzaamheid van de mens kan vorderen, dan deze Hem kan geven. Zodanig is de domme leer van vlees en bloed, welke spruit uit die rampzalige onkunde van de hoge God, waarin het arme mensdom helaas zo droevig gevallen is. Wij zullen tot wederlegging hiervan:

1. Iets zeggen van de scherpe prediking van de Wet. En dan
2. van de redenen van haar noodzakelijkheid en heilzaamheid, bijzonder voor de bekeerde gelovigen, niettegenstaande hun onmacht, om de Wet volkomen te onderhouden.

a. a. Wij zien hier, dat het niet blotelijk genoeg is, de wet slechts te prediken, maar dat die scherp gepredikt moet worden, indien zodanige prediking recht nut zal doen onder Gods zegen op de zielen van de mensen. Men predikt immers de wet onder alle gezindheden, maar zij wordt bij allen niet scherp of krachtig gepredikt. In de Pelagiaanse kerken is de prediking van de wet waarlijk slechts als een smakeloos zout, waar de toehoorders niet recht door gewond of getroffen worden in hun geweten, om met verslagen harten, in ware overtuiging en vernedering van zonden, tot de Heere Christus te vlieden, en bij Hem alleen al hun zaligheid uit Gods loutere genade te zoeken, en zich geheel en ijverig te benaastigen tot een oprechte en volkomen gehoorzaamheid van alle geboden Gods. Voorwaar, zo weinig als een krachteloze medicijn zal werken tot iemands gezondheid, zo weinig zal een flauwe en krachteloze wetprediking ook kunnen werken tot der mensen bekering en zaligheid. Dezelve hangt enkel aan de dadelijke kracht en tegenwoordigheid van Gods Geest in de Kerk. Want naar dat de harten van de leraren van de Heilige Geest inwendig verlicht en krachtig geleid en bewogen worden, zal hun prediking van de Wet dan ook scherper of minder krachtig zijn. Er is voorheen een tijd geweest, wanneer de Leraren onzer Kerk het gewicht van Gods Wet doorgaans zeer op hun harten droegen, en praktizerende door Gods genade, om zelf ijverige voorgangers te zijn in de onderhouding van de Goddelijke geboden, zo leiden zij het er toen ook bijzonder op toe, om hun gemeenten te bekeren en op te bouwen door een scherpe prediking, gepaard met een krachtige en troostrijke prediking van het Evangelie voor die verslagen harten, die door de Wet eerst recht gewond waren, en die hartelijk verlangden naar de genade en de Geest van Christus.

Deze predikten de heilige Wet zeer krachtig en voorzichtig, als een heldere zonde-spiegel, als een machtige drijver of Tuchtmeester tot Christus en als een volmaakte regel der gehoorzaamheid in het nieuwe leven van de Geest. En zie, zodanige prediking heeft de Heere toenmaals in ons land ook zonderling geliefd te zegenen, de mensen oprechte en welgestelde christenen te maken. Maar, hoezeer helaas, die scherpe wetprediking in deze tijd onder ons is beginnen te vervallen, zulks zullen allen, die het mogen zien, niet dan met een hartelijk leedwezen kunnen betreuren. Ach, of wij dan nog eens ootmoedig konden smeken om des Heeren Geest voor de Leraars, die ons de heilige Wet moeten prediken! Want gelijk een mes niet kan snijden, als het niet scherp geslepen wordt, zo kan de Wet ook niet scherp genoeg gepredikt worden, indien de harten en tongen van de dienaren niet steeds worden geslepen op de slijpsteen van Gods Woord.

Maar wat behoort er tot de scherpe prediking van Gods wet? Het zal niet ondienstig kunnen zijn, dat zulks hier ook eens kort van ons aangewezen wordt in enige bijzonderheden.

1. De wet wordt scherp gepredikt, wanneer die de toehoorders wordt voorgedragen als een heilige en Goddelijke wet, ons gegeven van de hoge almachtige Majesteit, die Beduchte en vreselijke God, de Heere des hemels en der aarde, Die te rein van ogen is, dan dat Hij het kwade zou zien, Hab. 1:13, Die de ongehoorzame zondaars met de verschrikkelijkste straffen, tijdelijk en eeuwig heeft gedreigd te vervolgen, en Die hen ook overal gemakkelijk bereiken, ja in een ogenblik vernielen kan, als Hij Zijn grimmige toorn slechts over hen wil loslaten. Hoe men die geduchte hoogheid en heiligheid van God de mensen zonder onderscheid en zonder enig aanzien van personen met meer ontzag op het gemoed kan leggen, hoe men hen de geboden van de wet dan ook scherper zal prediken. Hierom dienen de leraars, van welke dit behoorlijk geschieden zal, dan ook wel voorzien te zijn van het geestelijke licht van de Goddelijke kennis in hun harten, en zij hebben ook nodig, gedurig als zij de wet voor anderen prediken, met levendige en gewichtige indrukken van Gods Majesteit op hun gemoed bezet zijn. Zie, hoe Mozes arbeidde, om des Heeren ontzaggelijke hoogheid op de harten van het volk te leggen, als hij hun Zijn geduchte wet wil verkondigen, Deut. 5:1-5. En zo plegen ook oudtijds. Profeten te doen, zo dikwijls als zij enig woord of gebod des Heeren het volk voor te dragen hadden, dan gebruikten zij dit schone formulier: Zo zegt de Heere, de Heere der Heirscharen, enz. met allerhande bijvoegselen, die hun Gods hoogheid konden herinneren.
2. De wet wordt scherp gepredikt, als die uitgebreid wordt gepredikt, in haar gehele inhoud en onverbreekelijke samenhang, en als er behoorlijk wordt aangedrongen op de kracht en heiligheid van ieder gebod in het bijzonder. Er is gezien, hoe de wet is samengesteld uit tien geboden, die allernauwst verenigd zijn tot een lichaam. Die tien geboden nu ook zo nauw bijeen te houden, en die allen even gelijkelijk, als Gods geduchte wet, aan te dringen met dezelfde kracht en ernst, zonder de minste vrijheid te laten tot overtreding van enige derzelve, zie, dat is de wet scherp prediken. Indien er schoon al negen geboden scherp gepredikt worden, wijl er maar een enig gebod met minder ernst behandeld wordt, zo zal daarmee de gehele wet dan zekerlijk geschonden en losgemaakt worden, Matth. 5:18, 19. Hierin was Johannes de Doper zo een getrouwe wetprediker, dat hij veel liever zijn eigen hoofd dan enig gebod van Gods wet wilde verliezen, met aan de koning Herodus de vrijheid te laten, om dat te overtreden, Matth. 14:1-11. En zie, zulke mannen waren de Profeten en Apostelen, die nooit hebben geleden, dat enig gebod van de wet werd verbroken.
3. De wet wordt dan scherp gepredikt, als die geestelijk gepredikt wordt, dat is, wanneer men haar kracht en verbintenis niet slechts uitstrekt tot de uitwendige daden en bedrijven van de mensen, maar ook tot hun inwendige zielsgedachten en hartsbewegingen, ten einde deze ook alleszins heilig en overeenkomstig zijn met de wet des Heeren. Hierin ligt waarlijk de scherpe kracht van de Wet, dat zij ook de minste zondige gedachte of lust of begerlijkheid van 's mensen gemoed tegen een enige van haar geboden niet kan verdragen, maar volstrekt wil, dat de mens de Heere zijn God waarlijk zal vrezen en gehoorzamen met zijn gehele hart, ziel en verstand. Zo scherp heeft de Zaligmaker de wet gepredikt, Matth. 5 en 22. En niet anders hebben ook weer de profeten en apostelen gedaan, als die zich in hun predikatiën niet minder doorgaans tegen de geveinsdheid, als tegen de goddeloosheid plegen aan te kanten.
4. De wet wordt scherp gepredikt, als haar vloek tegen de overtreders en ongehoorzamen, Gal. 3:10, ook ernstig wordt aangedrongen. Er is zelfs onder de mensen geen wet gegeven, welke billijk 'poene' of straf met zich voert tegen die dezelve overtreden, en het is het ambt en de plicht van de rechters, die over de wet vonnist, de gedreigde straf ook ten uitvoer te leggen aan de overtreders van de wet. Wat zal dan de hoge en heilige God niet doen aan die Zijn geduchte Wet moedwillig komen te schenden? Of zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen? Gen. 18:25, en niet ijveren, om de zondaars te vervolgen met Zijn hoogste vloek en ongenade, en hen ten eeuwige dood en verdoemenis zekerlijk te brengen, gelijk Hij hun gedreigd heeft? Tenzij men die schrikkelijke vloek dan zo tegelijk met de Wet predike, en daarin ook steeds met ernst en kracht te werk ga, zo zal de Wet nimmer scherp gepredikt worden. De mensen achten, helaas, het schenden en overtreden van Gods geboden doorgaans zeer weinig, en zij ontzien die veel minder, dan zelfs de menselijke wetten. Maar zie, wanneer zij zullen horen en recht verstaan,

wat een schrikkelijke vloek en straf de Wet bedreigd heeft aan haar overtreders, en hoe Gods waarheid en gerechtigheid daardoor verbonden staan, om die straf aan alle onboetvaardigen tijdelijk en eeuwig zonder verschuiving uit te voeren, Rom. 1:32, als hun dit eens recht op het hart gelegd wordt, dan zullen zij aanstonds ontzag voor Gods Wet beginnen te krijgen, en haar scherpe kracht en prikkel in hun gemoed gaan gevoelen, zijnde de dood voor de overtreder, 1 Kor. 15:56, 57. En dan zal wel gewis de gehele wereld hun zo zwaar niet meer wegen, als zelfs de minste zonde, omdat dit een overtreding van de Wet is.

5. Ja, ook wordt de Wet scherp gepredikt, indien die zo gepredikt wordt, als zijnde in het verbond van het Evangelie geheel geheiligd en bevestigd, door middel van de dood en de gehoorzaamheid van onze Heere Jezus Christus. Voorwaar, zo ontzaggelijk en vlekkeloos heilig is die geduchte Wet van God, dat zij, eenmaal geschonden zijnde door 's mensen zonde, de allerheiligste Zone Gods in het vlees heeft moeten verschijnen, om met Zijn bloed en leven haar geschonden recht weer volkomen te herstellen, Rom. 8: 3, 4, en om Zijn gelovigen van de vloek der Wet en van onder de Wet weer te verlossen, Gal. 3:13 en 4:4 en 5. Met minder was die Goddelijke Wet niet tevreden. Een gehele zee van vergoten bloed van zovele miljoenen offerdieren onder het Oude Verbond was zelfs niet machtig, om een enige vlek van die geschonden Wet schoon af te wissen. Dat moest alleen geschieden door het bloed van de eeuwige Zone Gods, stervende voor ons aan een vervloekt kruishout. Zonder zulks wilde de Wet niet een zondaar loslaten, om ten leven in te gaan. En daarom zal ook zonder het bloed en de gehoorzaamheid van Christus alle prediking van de Wet maar lauw en krachteloos zijn.
6. Eindelijk wordt de Wet ook scherp gepredikt, als die beide met Woord en wandel gepredikt worden. Zij, die de Wet scherp willen prediken, en die toch zelf overtreden, die doen eveneens als die water en vuur dragen in één hand. Zij blussen uit met hun wandel, wat zij ontsteken met hun Woord. En op hen past die scherpe bestraffing van de Apostel: Die dan een ander leert, leert gij uzelf niet? Die predikt, dat men niet stelen zal, steelt gij? Die zegt, dat men geen overspel doen zal, doet gij overspel? Die van de afgoden een gruwel hebt, berooft gij het heilige? Die op de Wet roemt, onteert gij God door de overtreding der Wet? Want de Naam Gods wordt om uwentwille gelasterd, Rom. 2:21-24. Ach, of alle predikers van de Wet dit immer wel bedenken! Want zijn zij niet het zout der aarde? Indien nu het zout smakeloos wordt (door hun los, geveinsd en geesteloos leven), waarmede zal het gezouten worden? Het deugt nergens toe meer, dan om buiten geworpen en van de mensen vertreden te worden, Matth. 5:3. En als het eens zover gekomen is, dat de mensen hen als een smakeloos zout hebben beginnen te vertreden, en hen met daden en blijken van verachting zelfs te ontmoeten, laten zij dan ook prediken, zo zij mogen, zij zullen veeleer de Atheïsterij in het gemoed inplanten, dan een heilzaam ontzag voor Gods Wet. Medicijnmeester, genees uzelf, Luk. 4:23; daarmede zal de wereld hen dan afzetten. En die het hun niet durven zeggen, die zullen het toch wel durven denken.

b. b. Zie, dit is dan de scherpe prediking van de Wet. En geen andere prediking heeft de Heere ons bevolen. Daartoe heeft Hij ook beloofd zijn Heilige Geest te zullen geven aan al degenen, die Hem ernstig daarom bidden, Luk. 11:13. Zonder die Geest, en zonder die belofte waren de Leraars wel gewis de aller-onzaligste mensen. Maar waartoe zal zodanige scherpe prediking nu dienen? Voorwaar het voordeel daarvan is, onder Gods zegen, in alle manier zeer groot.

1. Voor de verworpenen.
2. Voor de onbekeerde uitverkorenen.
3. Voor de bekeerde gelovigen.

Omtrent die laatste wordt hier wel bijzonderlijk gehandeld, maar wij zullen van die anderen ook iets zeggen.

1. De scherpe prediking van de Wet dient zelfs de verworpen goddelozen, om hen te strekken als een breidel voor hun stoute en roekeloze gewetens, ten einde zij niet losbandig uitbreken in alle zonden en boosheden, gelijk zij lichtelijk doen zouden, indien zij niet beteugeld werden door de scherpe dreigementen van de Wet, welke hen door Gods gestrengte toorn nog steeds deden vrezen. Als zodanig is de Wet de rechtvaardigen niet gezet, die dezelve graag begeren te onderhouden, maar de ongerechten en halsstarrigen, de goddelozen en de zondaren, de onheiligen en ongoddelijken, enz. 1. Tim. 1:9. Zo werd de Koning Achab door de scherpe dreigementen van Gods toorn en oordelen, welke de profeet Elia tot hem bracht, in zijn gruwelijke goddeloosheid gestuit, waarin hij anders onverhinderd en zonder enige vreze voor de hoge God zou voortgegaan zijn, 1 Kon. 21:27. Gelijk een geweldige watervloed over alles heen stroomt, indien er geen dijken of dammen tegen gelegd worden om die te beteugelen, zo zou de vloed van de goddeloosheid van de verworpen mensen ook weldra een geheel land en volk droevig overstromen en alles haast geheel te gronde doen gaan, indien de scherpe prediking van de Goddelijke Wet daartegen niet gelegd werd als een sterke dijk, om die gruwelvloed in alle plaatsen zoveel doenlijk met Gods genadige zegen nog te bedwingen en tegen te houden. Immers, in die tijd als de Leraars van ons land meestendeels scherpe en ijverige Wetpredikers waren, en toen de kerkelijke Discipline ook scherp in de gemeente geoefend werd, was zekerlijk het pand op verre na zo niet overladen met de gruwelijke zonden van Atheïsterij, profaniteit, sleurdienst, bespotting van de religie, en met allerlei heilloze ketterijen en valse Godsdiensten, welke wij nu, helaas, zo droevig alom de overhand zien nemen. En ook is zulks voor de onbekeerlijke zondaars zelf geen gering voorrecht, dat de Heere God hun door zodanige banden nog genadig wil inbinden, dat zij niet komen uit te spatten tot nog veel slimmer goddeloosheden, waarmee zij niet slechts een tijdelijk verderf over hun hoofden zouden halen, neen, maar ook hun eeuwige verdoemenis lichtelijk veel zwaarder, en de hel voor zich zoveel heter zouden maken.

2. Ook dient de scherpe prediking van de Wet de onbekeerde uitverkorenen, als het geordineerde middel van God, niet alleen om hen voor vele zonden te bewaren, waar zij anders zeer licht in vallen zouden, maar ook, om door Zijn genade krachtig gemaakt te worden tot bereiding van hun zielen voor het ware geloof van het Heilig Evangelie. Daar zijn twee grote dingen tot der mensen oprechte bekering nodig: de losmaking van zichzelf en de vastmaking aan Christus. Tot het ene wil God de Wet, tot het andere wil Hij het Evangelie gebruiken. Om de arme uitverkoren zondaren geheel van zichzelf los te maken, moet dan de scherpe prediking van de Wet dienen, als een voorbereidend middel in Gods geordineerde weg. Hierdoor komt de Heilige Geest hen dan zalig bewerken.

1. Hij drukt hun het gewicht van die heilige Wet, naast Gods ontzagelijke hoogheid zodanig vast op hun zielen, dat zij nu waarlijk geloven, dat deze de Wet is van de geduchte Heere des hemels en der aarde, hen gegeven tot een richtsnoer van hun uit- en inwendig leven.
2. Hij verlicht hun verstand, om de rechtvaardigheid en geestelijkheid van die Wet te beschouwen, zodat dezelve hen nu veel zwaarder weegt op hun gemoed, dan ietwat anders in de wereld.
3. Hij leidt hen met dat heilige en geestelijke licht van de Wet nu ook dadelijk in hen zelf, en doet hen duidelijk bemerken, hoe ten enenmale ongelijkvormig zij aan die Goddelijke Wet, en hoe gruwelijk en snood en onrein hun hart, hun wandel en alles gesteld is, en wat een zware zondesschuld van tienduizend talenten zij bij de hoge God gemaakt hebben, waar zij toch nooit de minste penning van betalen kunnen.
4. Hij drukt hun Gods gestrengte rechtvaardigheid en heiligheid ook op het hart, en Zijn schrikkelijke toorn en vloek, welke Hij de overtreders van Zijn Wet bedreigd heeft, en hoe God wegens Zijn onveranderlijke waarheid en gerechtigheid hen ook moet vervolgen. O, nu worden zij gewaar, dat zij tegen de Heere gezondigd hebben, dat zij vervloekte zondaren zijn, en dat alles vervloekt is, wat immers aan hen is, hun gaan en staan, hun eten en drinken, en al hun gedachten, woorden en werken, dat het alles allemaal geheel ligt onder de vloek van de Wet, Gal. 3:10. De toorn van de almachtige God volgt hen nu overal op de hielen achterna en dreigt

hen ieder ogenblik te zullen vernielen. Wat een benauwde staat is deze niet. Hemel en aarde vallen hen veel te eng, als die niet weten, waar zij zich voor die vertoornde Majesteit toch zullen verbergen.

5. Ook doorwondt Gods Geest hun consciëntie met een ondragelijk gevoel van hun dodelijke onmacht, vijandschap en radeloosheid en drijft hen zo geheel van hun ijdele steunsels en toevluchten af. Er is nu geen rust meer over voor het hol van hun voet, maar alles ontzinkt en begeeft hen. En zo komen zij dan in de ware armoede des Geestes, Matth. 5:3, in de heilige hopeloosheid, Jes. 57:10, en de bevindelijke zelfverlorenheid, Matth. 18:11, alwaar geen tranen, noch zuchten, noch gebeden enz. hen buiten Christus in 't minst meer helpen kunnen. Want alles ligt nu waarachtig onder de zonde en onder de vloek, ook zelfs het beste dat aan hen is. De Wet veroordeelt alles, en verklaart het alles des eeuwigen doods waardig te zijn. Wat zullen zij dan nu beginnen? Ja, vraagt zulks ook duizendmaal aan een geveinsde bekeerde, die het nooit recht kan weten, hij zal er altijd met zijn 'sibboleth' blind op antwoorden. Maar wat zullen die toch beginnen, die in een diep water gezonken liggen, en als nu ten einde van hun geroep en van hun kracht gekomen zijn? Voorwaar, zij zullen dan het hoofd onderhalen en verdrinken, indien er niemand komt om hen te helpen. Dit is het, wat zij dan beginnen zullen. Maar een huichelaar, die meer niet dan een halve overtuiging heeft, zal, om zijn verloren zondeleven te behouden, nog altijd de Wet zelf aangrijpen, hoewel die hem verdoemt, of anders het Evangelie en de Wet tezamen, zonder toch recht te geloven aan een van beide. Dit is dan alleen het zalig voordeel van de ware uitverkorenen, welke de Heere oprecht wil bekeren, dat de scherpe prediking van de Wet hen geheel doet sterven aan de Wet, opdat zij Gode leven zouden in Christus, Gal. 2:19.

Al wie deze scherpe wetsprediking zou begeren weg te nemen, die moet noodzakelijk de satan de hand bieden, om hem behulpzaam te zijn in het opbouwen van een Pelagiaans gepleisterd Christendom, hetwelk de vloek wel ras verteren zal.

3. Komende nu tot de bekeerde gelovigen, zo zullen wij deze scherpe prediking van de Wet nog steeds van nodig hebben, en om zeer heilige en gewichtige redenen, zonder welke hun zaligheid niet recht in Gods geordineerde weg zou kunnen bevorderd worden.

Eerstelijk, opdat zij hun leven lang hun zondige aard hoe langer hoe meer leren kennen. De ware grond van de toeneming van de gelovigen in het geestelijke geloofs- en heiligmakingsleven ligt middellijk en aanvankelijk in de oprechte zielsvernedering over hun zonden. Hiermee vangt de Heere aan, Zijn genade in het hart van Zijn gelovigen te werken, even als een zaaier, die ook altijd eerst de harde, onvruchtbare grond zal bewegen en omploegen, om die week en vruchtbaar te maken voor de wasdom van het zaad, dat hij daarin zal werpen. Al wie, zonder een hartgrondige boete over de zonden, een zaligmakende Evangelische genade wil planten en voorttellen, die zal dan zeker niet anders doen, dan degenen, die een hard, doornachtig land bezaaien, zonder het eens om te ploegen. Zij zullen op het einde voor al hun moeite en zware arbeid ook wel een schone oogst van distelen en doornen vinden. Het is de eigen aard van de ware genade, dat zij nooit recht zal wassen dan in een zachte, doorweekte grond. Laat dit vrij als een eeuwige waarheid van ons vastgesteld worden, in spijt van de duivel en van al het geveinsde en halfbekeerde volk, dat even naar die mate, als het hart van de mensen waarlijk bewogen, doorsneden en week gemaakt is door een inwendige overtuiging van de zonden (zoals wij getracht hebben die overal in dit ons werk uit Gods Woord voor te stellen), het ook geschikt en bereid zal zijn voor het kostelijke zaad van de ware Evangelische genade, welke door het geloof van Christus ontvangen wordt, gelijk ook voor de geestelijke wasdom derzelver genade in de harten van de gelovigen. Maar zie, nu is de oprechte boete over de zonden in orde zeer nauw geschikt en geregeld naar het wezenlijke licht en de heilige kennis, welke men van de zonde heeft. Want neemt slechts de kennis van de zonde weg, wat ware vernedering over dezelve zal er dan zijn? Alleen, staat er, kent uwe ongerechtigheid, dat gij tegen de Heere uw God overtreden hebt, Jer. 3:13. Hier wordt de gehele voorbereidende boete in de

enkele kennis van de zonden, zo begrepen, omdat dezelve daar als de grondslag en het wezenlijk beginsel van is, waaruit al het andere werk van de boetvaardigheid noodzakelijk voortkomt. Nu indien de rechte zondekennis dan zo de grond van de ware boete is, spreekt het vanzelf dat de Heilige Geest, om die in 's mensen gemoed te werken en nog steeds te doen toenemen, hier dan ook het middel van de Wet wil gebruiken, als zijn eigen geordineerde zondespiegel, Rom. 3:20 en 7:7, welke Hij de bekeerde gelovige, door haar scherpe prediking, dan ook gedurig wil voor ogen houden. Want het is geenszins genoeg, dat deze in hun eerste bekering eenmaal slechts zo veel overtuiging van hun zonden ontvangen hebben, als voor hen genoegzaam kon zijn, om hen aanvankelijk door het geloof uit zichzelf uit te leiden, tot Christus. O nee, dat geboren is, dat moet ook opwassen en groot worden, of het zou anders weldra weer vergaan en sterven moeten. Zo moet hun boete en overtuiging van zonden, als de grondslag van al hun andere genaden, dan ook zekerlijk nog dagelijks wassen en toenemen, hetwelk niet anders kan geschieden, dan even door middel van de Wet, welker scherpe prediking hen dan noodzakelijk nog gedurig voor ogen gehouden moet worden, als een heldere spiegel, bij het ware licht des Geestes, opdat zij gedurende hun leven lang, niet slechts hun zondige afwijkingen, maar ook hun zondigen aard daaruit hoe langer hoe meer zouden leren kennen. Want zie, dát doet de scherpe prediking van der Wet. De bekeerde gelovigen, dezelve gedurig horende, zo schijnt die dan door de werking van de Heilige Geest, ook gedurig als een heilig licht van God in hun zielen, en wijst hun aan, welke rechtvaardige en onberispelijke mensen zij moesten zijn, en hoe geheel heilig en volmaakt in al hun plichten voor God behoorden te leven. Dan, helaas! Hoe geheel ver het daar nu met hen nog vandaan is, hoe diep ellendig en zondig zij nog leven en hoe grotelijks zij in alles nog tekort komen; wat en zondige aard, wat een onreine modderpoel van alle goddeloosheid zij nog bij zich omdragen, dit alles zal de gedurige scherpe prediking van de Wet hun door Gods zegen, in duizend, duizend bijzonderheden, wel zodanig aanwijzen en ten klaarste voor ogen stellen, ja, hen daar allengs zo diep inleiden, dat zij hoe langs zo meer een innig mishagen aan zichzelf zullen krijgen en dagelijks zich over hun zonden bedroeven en zich zeer laag voor de Heere verootmoedigen. Dit zal hen dan zo klein en nederig en nietswaardig in eigen ogen doen worden, gelijk de genade van de Heere Jezus 's mensen gemoed vereist, om daar vast en diep in te wortelen. Want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade, 1 Petrus 5:5.

Ten tweede dient de scherpe prediking van de Wet de bekeerde gelovigen ook daartoe, opdat zij des te begeriger zouden zijn de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken. De gehele zaligheid van der gelovigen ligt in de ware geestelijke vereniging van hun zielen door het geloof met Christus. Hoe meer zij door de kracht van de Geest daarin vorderen en toenemen, hoe heiliger en zaliger mensen zij dan ook zullen worden. Want zo worden zij dan geworteld en opgebouwd in Christus, Die hun Goddelijk Hoofd is, Kol. 2:7, en trekken uit Hem hun geestelijk leven, licht en sterkte, hun gerechtigheid en zaligheid, hun troost en vrede, enz. Zo worden zij ook hoe langer hoe meer overvloedig in heiligmaking.

Maar zie, nu is daar geen ander middel om hen meer en meer door de Geest des geloofs uit zichzelf uit te leiden tot de zalige gemeenschap van hun dierbare Heere Jezus Christus, Die alleen hun leven is, Fil. 1:21, dan juist die geestelijke kennis van hun zonden, en die innige boete en vernedering over dezelve, welke zij krijgen door de scherpe prediking van de Wet, als wij gezien hebben. Want langs die weg zullen zij hoe langer zo meer een mishagen krijgen aan hun eigen gerechtigheid, ja ook aan hun allerbeste werken, wegens die zondige verdorvenheid, waarmee zij nog zo besmet zijn. Dit maakt hen gedurig zeer beschaamd en doet hen treurig kermen voor de Heere, als arme, gebonden ellendigen, die in niets van zichzelf meer enige vrede of rust kunnen vinden. O, die bange schuld van de zonde en die ondragelijke last van zo vele rampzalige verdorvenheden en van het lichaam dezes doods, Rom. 7:24, waarvan de geveinsden niets recht weten, zal hen zeer ernstig doen verlangen naar een inniger en geloviger gemeenschap met de Heere Jezus, Die hun geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking en verlossing, 1 Kor. 1:30. Want hoe de ziekte en haar smartelijk gevoelen meer toeneemt, hoe er dan ook meer werk gemaakt zal worden van de Medicijnmeester en Zijn geneesmiddelen. Zo zullen de arme gelovigen naarmate zij de

drukkende last van hun zondekwalen smartelijker gevoelen, dan ook des te begeriger zijn, de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken, door het geloof. Er is voor een ziel, die van zichzelf een walging gekregen heeft en smartelijk onder de zonden gedrukt gaat, nergens enige troost te vinden, dan alleen in de algenoegzame verdiensten van haar Zaligmaker. Zij heeft niets meer nodig dan in Hem gevonden te worden, Fil. 3:9. Hier zal zij dan ook allermeeft naar uitzien en verlangen. Alzo is de scherpe prediking van de wet, zoals de Heilige Geest die gebruikt, ook voor de bekeerde gelovigen nog gedurig als een Tuchtmeester tot Christus, om hen hoe langer zo meer in geloof met Hem te verenigen, als met de Fontein van hun gehele zaligheid. Waarom het een vervloekte leer is in het Christendom, welke daarheen leidt, om de Wet maar slap te prediken.

Ten derde dient die scherpe Wetsprediking dan verder ook om zonder onderlaten zich te benaarstigen, en God te bidden om de genade van de Heilige Geest, opdat zij hoe langer hoe meer naar dat evenbeeld Gods vernieuwd worden, totdat zij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken. Het is zeker, hoe de gelovigen, door middel van dezelve, dagelijks al meer van hun zonden overtuigd, en nauwer in het geloof met de Heere Jezus Christus verenigd worden, gelijk wij nu gezien hebben, hoe zij dan ook meer een oprechte begeerte naar God en naar de heiligheid van hart en wandel zullen verkrijgen, en een inwendige haat en afkeer van de zonde. Want het leven van Jezus wordt dan steeds in hun sterfelijk vlees meer geopenbaard, 2 Kor. 4:11. Maar dewijl hun aan de andere kant ook zo een zondige aard altijd nog blijft aanhangen die hen grotelijks verhinderd in de loop der Godzaligheid, en waardoor zij tot alle goed in zichzelf steeds onmachtig zijn, Rom. 7:21 en 24, zo kan het dan niet anders wezen, of zulks moet hen te vuriger en te ootmoediger leren bidden tot God in Christus om Zijn genadige bijstand en om de Geest der heiligmaking.

Omdat de Heere dat oprecht ootmoedig smeken van Zijn arme kinderen ook zeker wil verhoren, Matth. 7:7 en 8; Luk. 11:13, schenkt Hij hun dan ook hoe langer hoe meer Zijn Heilige Geest, op hun aanhoudend gebed, waardoor zij nog steeds naar Zijn evenbeeld vernieuwd worden tot de gehoorzaamheid van Zijn geboden, waarin nu al hun lust is. Aldus sterven zij dan de zonde en de wereld af, en worden een eigen volk van Christus, ijverig in goede werken, Titus 2:14, en gaan zo volstandig voort, totdat zij eindelijk ook zeggen mogen met de Apostel: "Ik heb den goede strijd gestreden; ik heb de loop geëindigd; ik heb het geloof behouden, voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid," 2 Tim. 4:7 en 8, en dan zo tot deze voorgestelde volkomenheid, waar zij reeds zo naar gehijgd en verlangd hebben, na dit leven staan te geraken. Want wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten dele is, te niet gedaan worden, 1 Kor. 13:10, en dan zullen de arme, treurende Christenen alle tezamen verkrijgen het einde des geloofs, namelijk de zaligheid der zielen, 1 Petrus 1:9. Wat zal dat niet te zeggen zijn voor hen, die zolang en alleen op Christus hopende zijn geweest, 1 Kor. 15:19, als zij het benauwde lichaam der zonde en des doods voor eeuwig zullen afleggen en een geveinsde wereld hen geen bespotting of oneer of smaadheid meer zal aandoen!

Uit dit voorgestelde mag nu een ieder, die geestelijk is, oordelen, hoezeer de bekeerde gelovigen, niettegenstaande hun grote zwakheid en onmacht, gedurig nog de scherpe prediking van de Wet nodig hebben, als een geordineerd middel van de Heilige Geest, tot bevordering van hun zaligheid, in de Heere Jezus Christus. Voorwaar, daar kan geen dodelijker noch vervloekter dwaalleer voor het Christendom ooit bedacht worden, dan de heilloze Antinomianerij of Wetbestrijding, en alle dergelijke leer, welke daarheen gaat (hetzij meer uitdrukkelijk en theoretisch of meer bedekt en praktikaal), om de onervarenen een bedrieglijk schijnsel van zuiverder Evangelisch licht in te boezemen, alsof de verlost gelovigen zozeer met de scherpe prediking van de Wet niet meer te doen hadden, maar alsof een Evangelische leiding en besturing, gelijk men die wil noemen, hun veel voordeliger zou zijn tot hun geestelijke opbouw. Ja, alsof die zelfs voor bekommerde zielen en ook voor de zorgeloze zondaars doorgaans allermeeft van vrucht en zegen zou bevonden worden. Waardoor dan ook de scherpe prediking van de Wet ongevoelig bij ons verloren gaat en bij velen een valser indruk komt, alsof het Evangelie maar alleen of voornamelijk gepredikt moest worden, zonder de Wet. Indien de Heere ons geen licht schenkt, om deze dodelijke dwaling recht te zien, dan zal onze heilige en dierbare Gereformeerde leer onmogelijk langer in haar zuiverheid kunnen

bewaard worden, maar dan zal men door Satans arglistigheid weldra de verdoemelijke huichelarij in een schijn-Evangelisch praalkleed ons gehele land zien doorwandelen. Want als de Wet verloren raakt door dwaling en verzuim, dan raakt ook het Evangelie verloren, hetwelk haar grondslag heeft in de Wet. Hetgeen men dan Evangelie wil noemen, is in waarheid niet anders dan een snood en onheilig misbruik van het Evangelie. Wij hebben van deze gewichtige zaak omstandig gesproken in een traktaat over "De nodige voorbereidselen, wezenlijke eigenschappen en onafscheidelijke vruchtgevolgen van het ware zaligmakende geloof", gesteld vóór de "Trapsgewijze overwinning, of de hemel allengs gewonnen", van Ralph Erskine, waarheen wij de lezer wijzen. Alleen zullen wij hier ten besluite nog twee aanmerkingen bijvoegen.

1. Dat een ieder, die zijn zaligheid lief heeft, zich nimmer behoedzaam genoeg kan wachten voor al die mensen (zij zijn dan, hoe zij zijn mogen), welke veel gesprek voeren over de Godzaligheid en toch niet teer staan omtrent de heilige plichten van de Wet. Die los handelen met de zonden en echter veel willen op hebben met Christus en de genade. Wier reden hemelsgezind en wier wandel aardsgezind is. Al waren dezen in de grond ook anders ware wedergeboren Christenen, die in een diep verval mochten zijn geraakt, zo is het toch geenszins te zeggen welk een droevig nadeel zij het Christendom en de zielen van de mensen zullen aanbrengen. Degenen die duister en doorgaans wettisch leven, en die veel te doen hebben met zonde en plicht, en weinig weten van de genade, zullen zeker niet veel kunnen uitrichten tot voordeel van het Evangelie of om de blinde wereld een goede indruk te geven van de zaak van Christus. En toch zullen deze op verre na zo veel schade niet aanrichten als die anderen, die met hun Evangelisch licht zo hoog boven de Wet uitschijnen, dat haarglans daardoor niet weinig verdonkerd en uitgedoofd wordt. Al zulk licht is maar een onheilig en verwoestend licht, waarvoor God onze Gereformeerde kerk genadig bewaren wil.
2. Het verhandelde moet ons leren, dat deze zeker de beste predikers van Gods Woord zijn:
  - a. Die de Wet scherp prediken, zowel voor de bekeerden als de onbekeerden en die steeds in hun predikatiën met kracht weten aan te dringen op een dadelijke en nauwkeurige onderhouding van alle Gods ingestelde ordonnantiën.
  - b. Die de zonden en de verborgen geveinsdheid en verzuim, beide van onbekeerden en Godzaligen met de scherpe bedreigingen van Gods toorn en oordelen ernstig bestraffen, en die geen kussens maken voor de okselen.
  - c. Die de genade enkel zoeken in de heilige grond van de ware zielsboetvaardigheid en deze alleen verkondigen aan die gewond en verslagen zijn over hun zonden, met een hartelijk berouw.
  - d. Die de treurige harten van de arme zondaren op alle wijzen met de liefelijke beloften van het Evangelie trachten te vertroosten en hen geheel uit zichzelf te leiden, tot een rechte gelovige omhelzing van de Heere Jezus en Zijn algenoegzame verdiensten.
  - e. En die behalve dit alles door de Goddelijke genade ook ernstig arbeiden, ten einde met hun eigen praktijk voor het volk te bevestigen, dat het Koninkrijk Gods niet gelegen is in woorden, maar in kracht, 1 Kor. 4:20. Gelukkig land! Gelukkige gemeenten! Welke de Heere met vrome Wet- en Evangeliepredikers belooft te voorzien!

Hiermee scheiden wij van die stof van de wet nu af.